

**UŽIMTUMO TARNYBOS PRIE
LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO
MINISTERIJOS DARBUOTOJŲ
TOLERANCIJOS KORUPCIJAI
TYRIMAS 2022 m.**

TURINYS

Tyrimo tikslas ir metodologija	3
BENDRA INFORMACIJA APIE APKLAUSOS DALYVIUS IR JŲ AKTYVUMĄ	4
DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ IR JOS PREVENCIJĄ	5
APKLAUSOS APIBENDRINIMAS	8
PASIŪLYMŲ DĖL KORUPCIJOS PREVENCIJOS VYKDYMO.....	9
Užimtumo tarnybos reguliavimo sričiai priskirtose veiklos srityse, kuriuose yra didžiausia rizika korupcijai pasireikšti	9
Apklausoje dalyvavusių Užimtumo tarnybos darbuotojų anketoje nurodytų pasiūlymų ir pastabų dėl korupcijos prevencijos vykdymo analizė	9

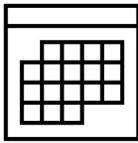
Paveikslų sąrašas

pav. 1 Dalyvavimo apklausoje aktyvumas	4
pav. 2 Darbo Užimtumo tarnyboje trukmė.....	5
pav. 3 Ar pranešumėte apie žinomą korupcijos atvejį.....	5
pav. 4 Priežastys dėl kurių darbuotojai nepraneštų apie korupcijos atvejį.....	6
pav. 5 Kreipimasis dėl pranešimo apie žinomą korupcijos atvejį	6
pav. 6 Pranešimų apie korupcijos atvejus pateikimas	7
pav. 7 Tiesioginis susidūrimas su korupcijos apraiškomis darbe.....	8

Tyrimo tikslas ir metodologija

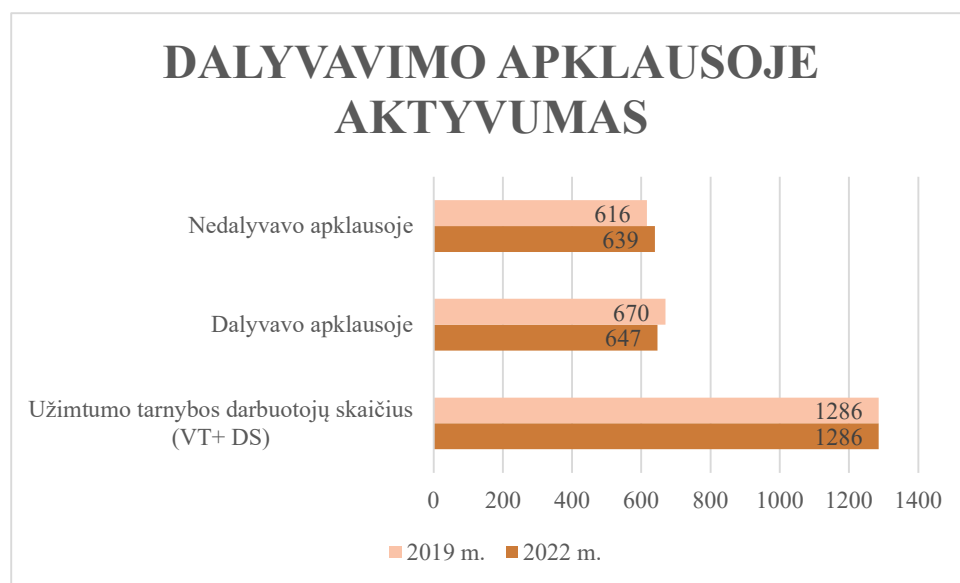
Tyrimo tikslas – įvertinti Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį (toliau kartu vadinama – darbuotojai) požiūrį į korupciją, kiek plačiai paplitęs šis reiškinys, koks santykis su korupcinio pobūdžio elgesio apraiškomis, kaip Užimtumo tarnybos darbuotojai reaguoja į korupcinio pobūdžio situacijas ir kiek plačiai šis reiškinys paplitęs Užimtumo tarnyboje, 2022 m. atliko tolerancijos korupcijai tyrimą.

Siekiant nustatyti bendrą tolerancijos korupcijai lygį, naudojant Microsoft Office 365 Forms buvo parengta anoniminė tyrimo anketa „Užimtumo tarnybos prie LR SADM darbuotojų tolerancijos korupcijai tyrimas“, kuri darbuotojams buvo išplatinta elektroniniu paštu. Anketai užpildyti buvo skirta 13 darbo dienų, anketa elektroniniu būdu buvo pildoma 2022 m. liepos 27 d. – rugpjūčio 12 d.

	TYRIMO TIKSLAS	Nustatyti Užimtumo tarnybos darbuotojų bendrą požiūrį į korupciją, kiek plačiai paplitęs šis reiškinys, jų patirtį ir santykį su tokio pobūdžio apraiškomis.
	TYRIMO TRUKMĖ	Anketą buvo galima užpildyti nuo 2022-07-27 iki 2022-08-12
	TYRIMO BŪDAS	Anoniminė anketa, kurią sudarė 10 klausimai: - 1 klausimas susijęs su informacija apie respondentus; - 7 klausimai susiję su respondentų požiūriu į korupciją ir jos prevenciją. - 2 atviri klausimai, skirti pateikti pasiūlymus, nuomone, pastabas.
	TYRIMO DALYVIAI	Anoniminė anketa buvo pildoma Microsoft Office 365 Forms platformoje. Kvietimas dalyvauti buvo išsiųstas visiems Užimtumo tarnybos darbuotojams.

BENDRA INFORMACIJA APIE APKLAUSOS DALYVIUS IR JŲ AKTYVUMĄ

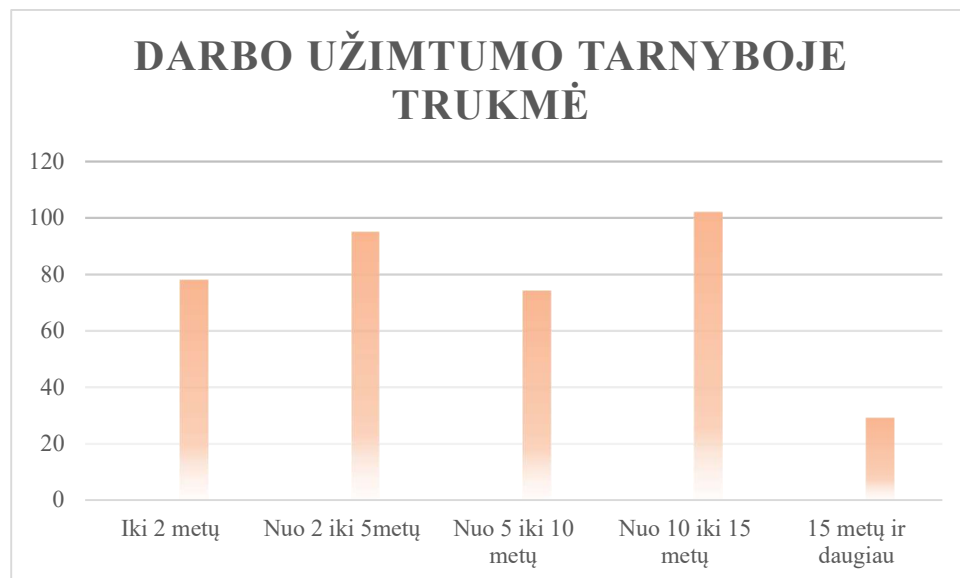
Apklausoje metu Užimtumo tarnyboje dirbo 1286 darbuotojai, apklausoje dalyvavo 647 darbuotojai, t.y. 50,31 proc. Užimtumo tarnybos darbuotojų. Tuo tarpu 2019 m. atlikto tyrimo metu anoniminę anketą užpildė 670 respondentų, t. y. tyrime dalyvavo 52,1 proc. Užimtumo tarnybos darbuotojų.

pav. 1 Dalyvavimo apklausoje aktyvumas

Atlikus apklausą, gauti apklausos rezultatai parodė, kad didžiausią respondentų dalį (298 darbuotojai arba 46,06 proc. nuo visų apklausoje dalyvavusių darbuotojų) sudarė Užimtumo tarnyboje dirbantys daugiau kaip 15 metų. Darbuotojų, kurie dirba Užimtumo tarnyboje nuo 10 iki 15 metų apklausoje dalyvavo 102 (15,96 proc.). Maždaug tolygiai pasiskirstė dalyvavusių asmenų skaičius kurie:

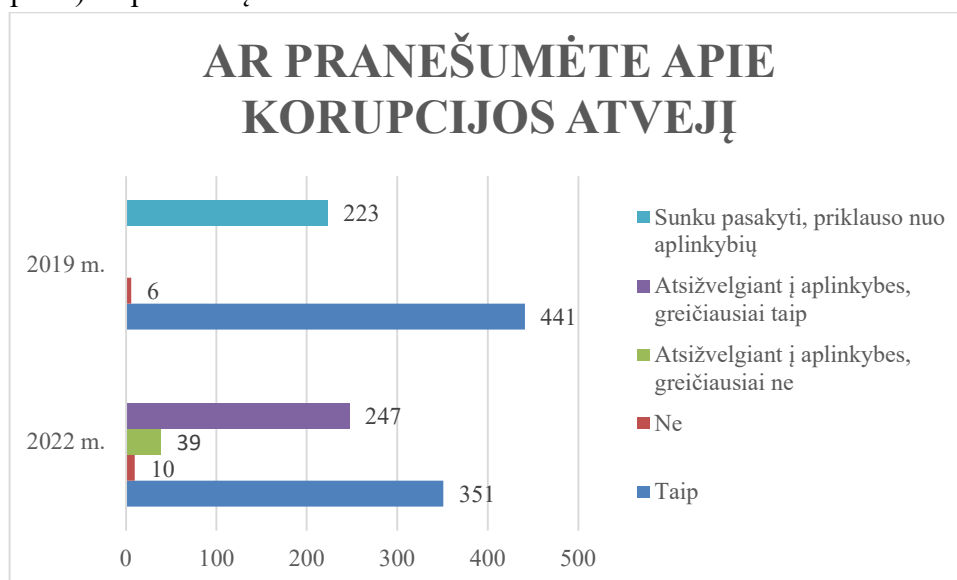
- dirba iki 2 metų – 78 darbuotojai (12,21 proc.);
- nuo 2 iki 5 metų – 95 darbuotojai (14,87 proc.);
- nuo 5 iki 10 metų – 74 darbuotojai (11,58 proc.).

pav. 2 Darbo Užimtumo tarnyboje trukmė

DARBUOTOJŲ POŽIŪRIS Į KORUPCIJĄ IR JOS PREVENCIJĄ

Daugumos Užimtumo tarnybos darbuotojų dalyvavusių apklausoje požiūris į korupciją yra neigiamas. Apie žinomus korupcijos atvejus praneštų 351 (54,25 proc.) respondentų, 247 (38,18 proc.) respondentų nurodė, jog praneštų atsižvelgiant į aplinkybes. Tuo tarpu 39 (6,03 proc.) respondentų atsižvelgiant į aplinkybes greičiausiai nepraneštų apie korupcijos atvejį ir nepraneštų tik 10 (1,55 proc.) respondentų.

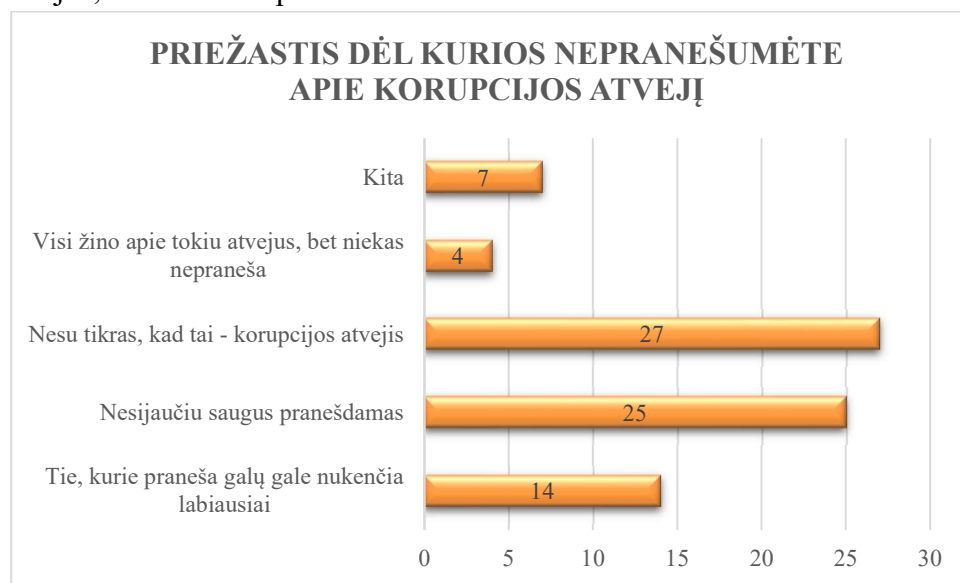
pav. 3 Ar pranešumėte apie žinomą korupcijos atvejį

2019 m. tyrimo anketa pildžiusių darbuotojų paklausus, ar jie praneštų apie jiems numanomą korupcijos atvejį: 65,8 proc. arba 441 respondentas nurodė, kad praneštų, 33,3 proc. arba 223 respondentai nurodė, jog sunku pasakyti, priklausytų nuo aplinkybių, 0,9 proc. arba 6 respondentai apie korupcijos atvejį nepraneštų. Iš šių duomenų matyti, kad Užimtumo tarnyboje atsiranda rizika

plisti korupcijai, nes matomas darbuotojų skaičius kurie nepraneštų apie korupcijos atvejus, didėjimas.

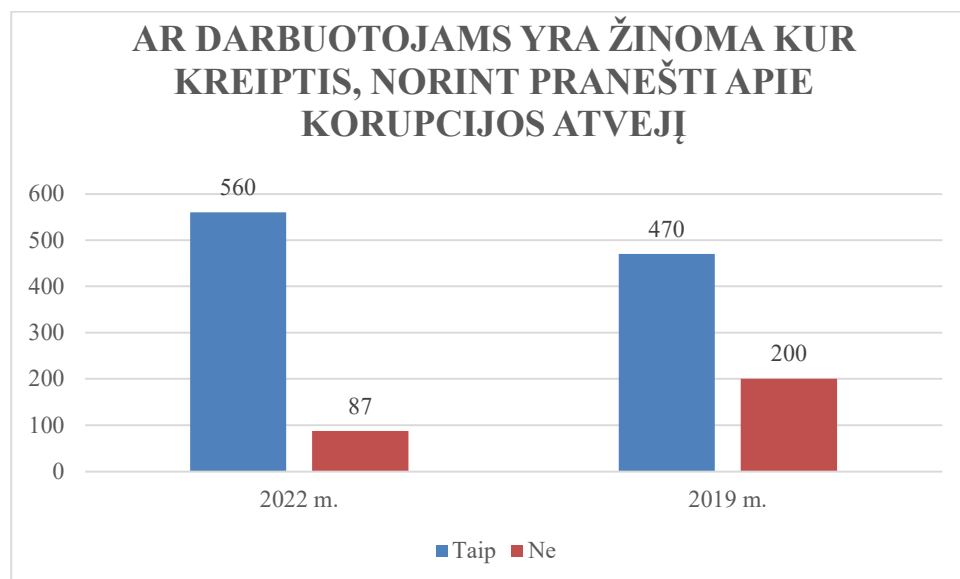
Pagrindine priežastimi, kuri galėtų turėti įtakos respondentų apsisprendimui nepranešti apie korupcijos atvejus Užimtumo tarnyboje, 27 respondentai nurodė, kad „Nėra tikras, kad tai - korupcijos atvejis“. Svarbu pažymėti, kad Užimtumo tarnybos darbuotojų tarpe yra rizikos išsiskirti nesaugumo ir nepasitikėjimo jausmui, kadangi 25 respondentai nurodė „Nesijaučiu saugus pranešdamas“, 14 respondentų nurodė priežastį „Tie, kurie praneša galų gale nukenčia labiausiai“ bei dėl kitos apklausos anketos klausime nenurodytos priežastys.

Tikėtinas rizikos padidėjimas korupcijos atvejams plisti, nes 4 respondentai nurodo „Visi žino apie tokius atvejus, bet niekas nepraneša“.

pav. 4 Priežastys dėl kurių darbuotojai nepraneštų apie korupcijos atvejį

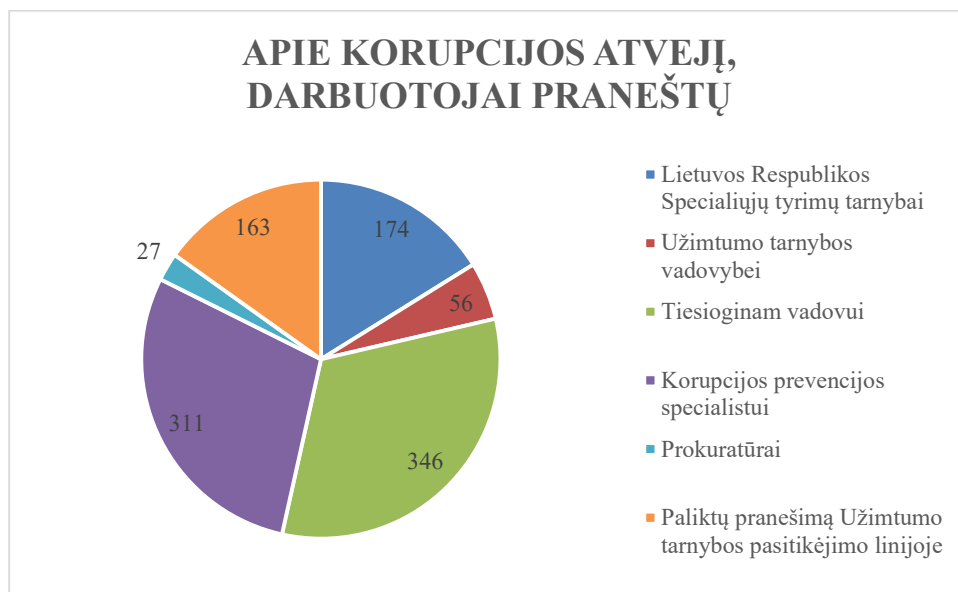
560 (86,55 proc.) apklausoje dalyvavusių respondentų nurodė, kad žino, kur gali kreiptis norėdami pranešti apie korupcijos atvejus. 87 (13,45 proc.) apklausoje dalyvavusių respondentų nurodė, kad nežino, kur gali kreiptis norėdami pranešti apie korupcijos atvejus.

pav. 5 Kreipimasis dėl pranešimo apie žinomą korupcijos atvejį

Svarbu pažymėti, kad Užimtumo tarnybos darbuotojų sąmoningumas ir tinkamas antikorupcinių žinių panaudojimas duoda teigiamų rezultatų siekiant identifikuoti korupcijos atvejus ir apie juos pranešti, kadangi dar 2019 m. atliekant tolerancijos korupcijai tyrimą 29,9 proc. arba 200 apklaustųjų teigė, jog nežino kur kreiptis pastebėjus korupcijos atvejį ir 70,1 proc. arba 470 apklaustųjų nurodė, jog žino.

Respondentų nuomone, norint pranešti apie korupcijos atvejį reikia kreiptis į tiesioginį vadovą (346 (53,48 proc.) respondentai) arba korupcijos prevencijos specialistą (311 (48,07 proc.) respondentų). 163 (25,19 proc.) respondentai apie korupcijos atvejį praneštų Užimtumo tarnybos pasitikėjimo linija, 174 (26,89 proc.) kreiptųsi į Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybą, tuo tarpu į Užimtumo tarnybos vadovybę 56 (8,66 proc.) ir Prokuratūrą – 27 (4,17 proc.) respondentai.

pav. 6 Pranešimų apie korupcijos atvejus pateikimas

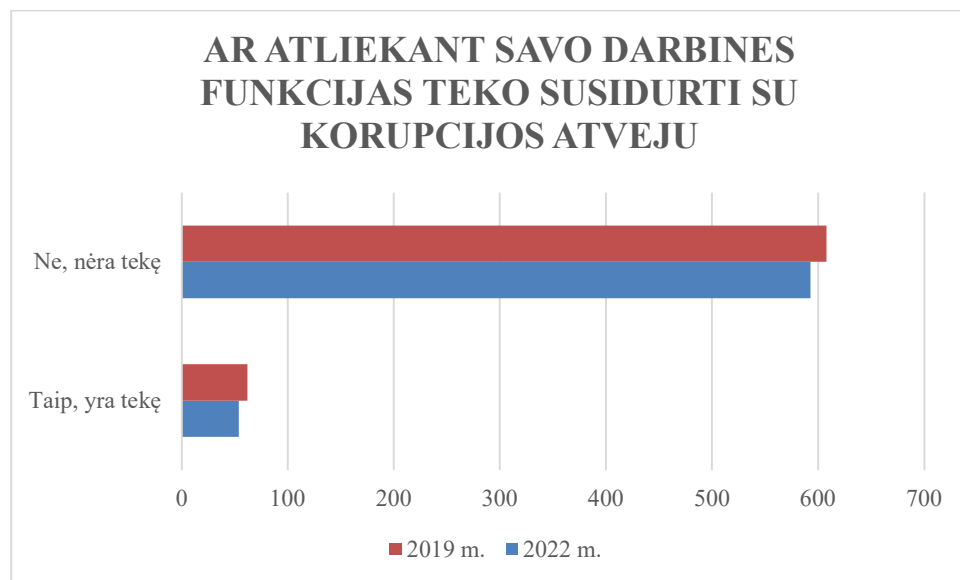
2019 m. 36,7 proc. arba 246 respondentai anketoje pažymėjo, kad nėra girdėję apie Užimtumo tarnyboje vykdomas korupcijos prevencijos priemones, tuo tarpu 63,3 proc. arba 424 respondentai nurodė, kad yra girdėję apie Užimtumo tarnyboje vykdomas korupcijos prevencijos priemones.

2022 m. atlikto tyrimo metu 90 (13,91 proc.) respondentų nėra girdėję apie Užimtumo tarnybos vykdomas korupcijos prevencijos priemones, o apie jas žino 557 (86,09 proc.) respondentai ir kaip pagrindines įvardija:

- Viešų ir privačių interesų deklaravimą (493);
- Vykdomą antikorupcinį švietimą (392);
- Rengiamą ir įgyvendinamą korupcijos prevencijos programą ir priemonių planą (342);
- Teisės aktų vertinimą antikorupciniu požiūriu (122);
- Pareiškėjų skundų, susijusių su galimomis korupcijos apraiškomis, analizę (117).

Lyginant su 2019 m. atlikto darbuotojų tolerancijos korupcijai tyrimo rezultatais, galime teigti - Užimtumo tarnybos darbuotojai yra labiau ir aktyviau įtraukę į korupcijos prevencijos veiklą.

Apibendrinus apklausos rezultatus nustatyta, kad dauguma apklausoje dalyvavusių respondentų (593 (91,65 proc.)) nesusidūrė su atvejais su korupcijos apraiškomis darbe, tačiau 54 (8,35 proc.) respondentams darbe teko su tuo susidurti.

pav. 7 Tiesioginis susidūrimas su korupcijos apraiškomis darbe

Lyginant duomenis su 2019 m. Užimtumo tarnybos darbuotojai vis rečiau susiduria su korupcijos apraiškomis darbe. Didžioji dauguma Užimtumo tarnybos darbuotojų, susidūrę su korupcijos apraiškomis ryžtųsi informuoti tiesioginį vadovą, Korupcijos prevencijos specialistą ar Specialiųjų tyrimų tarnybą.

APKLAUSOS APIBENDRINIMAS

Apklausoje dalyvavo daugiau nei pusė Užimtumo tarnybos darbuotojų (50,31 proc.). Nedidelį darbuotojų aktyvumą galėjo lemti šios priežastys:

- baimė, kad nebus užtikrintas anonimiškumas ir galima bus atpažinti apklausoje dalyvavusius darbuotojus;
- darbuotojų kasmetinės atostogos;
- darbuotojai nemano, kad apklausa gali duoti rezultatų.

Įvertinus apklausos rezultatus, darytina išvada, jog Užimtumo tarnybos darbuotojų korupcijos netoleravimo lygis yra aukštas. Korupcinio pobūdžio veikų pasireiškimo tikimybė – žema.

Atlikta apklausa parodė, kad Užimtumo tarnyboje vis dar nepakankamas darbuotojų antikorupcinis švietimas, kadangi pageidavimus dėl antikorupcinio švietimo, mokymų ar seminarų išreiškė nemaža dalis respondentų. Dažniausiai darbuotojai gerai žino korupcijos prevencijos priemonės su kuriomis teko susidurti darbe per paskutinius 12 mėnesių. Todėl siektina, kad darbuotojai tai pat savarankiškai domėtųsi įgyvendinamomis korupcijos prevencijos. Dažnesni

mokymai ir savarankiškas darbuotojų domėjimasis leis padidinti darbuotojų supratingumą, motyvaciją ir pasitikėjimą.

PASIŪLYMŲ DĖL KORUPCIJOS PREVENCIJOS VYKDYMO

Užimtumo tarnybos reguliavimo sričiai priskirtose veiklos sritys, kuriuose yra didžiausia rizika korupcijai pasireikšti

Apibendrinus pateiktus atsakymus matyti, kad apklausoje dalyvavę respondentai išskyrė šias veiklos sritis, kuriose, jų nuomone, yra didžiausia rizika pasireikšti korupcijai:

- Užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimas;
- Darbo pasiūlos ir paklausos derinimas (tiesioginis klientų aptarnavimas);
- Viešieji pirkimai.

Apklausoje dalyvavusių Užimtumo tarnybos darbuotojų anketoje nurodytų pasiūlymų ir pastabų dėl korupcijos prevencijos vykdymo analizė

Didžioji dalis apklausoje dalyvavusių darbuotojų nepateikė jokių konkrečių pastabų ir pasiūlymų. Taip pat nustatyta, kad 71 (10,97 proc.) darbuotojas, kurie nepateikė jokių pasiūlymų ir pastabų, nurodydavo, kad nėra girdėję apie Užimtumo tarnyboje vykdomas korupcijos prevencijos priemones tuo tarpu 433 (66,92 proc.) apie tokias priemones žino ir tikėtina jas laiko pakankamomis.

Tyrimo metu nustatyta, kad darbuotojai teikė siūlymus dėl:

- Antikorupcinio švietimo plėtos (įvairūs filmukai, mokymai, pranešimai ir seminarai pasitelkiant el. priemones);
- Nustatytų korupcijos atvejų viešinimas;
- Elektorinių paslaugų spektro ir jų prieinamumo didinimas.

Taip pat darbuotojai nurodė, kad siekiant išvengti korupcijos pasireiškimo turi būti didinamas darbuotojų darbo užmokestis, bei numatoma finansinė atsakomybė (bauda) už pasitvirtinusį korupcijos atvejį.

Darbuotojai atkreipė dėmesį teisės aktų neaiškumą ir spragų užpildymą, personalo rotacijos svarbą, bei laisvų darbo vietų Užimtumo tarnyboje užpildymo metodiką ir patį darbuotojų atrankų vykdymą.

Darbuotojai teikė pasiūlymus adresuotus į darbuotojų asmenines vertybes ir moralę - „Dirbti skaidriai“, „Dirbti nepažeidžiant įstatymų“, „Būti sąžiningais“, „Nedarykime to patys ir kiti nedarys...“ ir t.t..

Užimtumo tarnybos darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymo tyrimas turi būti atliekamas kiekvienais metais. Pirmas toks tyrimas buvo atliktas 2019 m. Siekiant, kad Užimtumo tarnyboje vyktų darbuotojų elgsenos ir sąmoningumo pokytis bei prevencinės veiklos pažanga, siūloma periodiškai matuoti, ar vykdoma korupcijos prevencijos veikla yra efektyvi, ir ne rečiau kaip

kas 3 metus apibendrinti Užimtumo tarnybos darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymo tyrimų rezultatus.

Siekiant kelti darbuotojų antikorpines žinias ir didinti antikorpinio sąmoningumo lygį aktyviai įgyvendinti Užimtumo tarnybos korupcijos prevencijos programoje ir priemonių plane numatytas priemones. Apibendrinus apklausos rezultatus matoma, kad darbuotojų antikorpinis sąmoningumo lygis, netolerancija korupcijai išliko tokia pati, Užimtumo tarnyboje nustatytas aukštas atsparumo korupcijai lygis.

Dauguma Užimtumo tarnyboje dirbančių darbuotojų žino apie įdiegtas korupcijos prevencijos priemones. Analizės metu nustatyta, kad antikorpinio švietimo tęstinumas būtinas, todėl siūlytina tęsti korupcijos prevencijos vidinių ir išorinių seminarų, mokymų organizavimą. Rekomenduojama rinktis elektroninėmis mokymų platformomis, kad tokio pobūdžio mokymai darbuotojams būtų prieinami nuolat.

Skatinti darbuotojus dalintis gerosios praktikos pavyzdžiais, įvertinus Užimtumo tarnybos galimybes ir turimus resursus siūloma vykdyti situacijų viešinimą. Rekomenduojama didinti darbuotojų informavimą pasitelkiant kuo įvairius informacinius kanalus – el. pašta, vidinį Užimtumo tarnybos darbuotojų portalą.